

De weg en de hooiwagen

&

De kruiper

Jan Bauwens

De weg en de hooiwagen

Een exacte beschrijving kan ik er spijtig genoeg niet van geven, en precies dat maakt de zaak problematisch: het zijn nu eenmaal dingen die tot die wereld van het onbeschrijflijke behoren. Sommigen zullen de schouders ophalen als iemand erover spreekt, maar anderen weten dat hij er is: hij is er, zonder dat men ooit zal kunnen bewijzen dat hij er is, en daarom is het een foltering voor diegene die weet dat hij er is maar die het niet zeggen kan. Soms duikt hij op, en daar kiest hij de meest geschikte momenten voor uit, hij toont zich enkele ogenblikken lang, in zijn volle werkelijkheid, om dan weer te verdwijnen in een mist van angst en niet meer op te duiken zolang de eenzaamheid er niet is. Want de eenzaamheid is zijn gezel, zijn voor-

bode: eens de eenzaamheid is binnengeslopen en alle helpende handen buiten bereik zijn, duikt hij onherroepelijk weer op: die andere wereld, waar alleen een weg is, en een hooiwagen.

Er is eigenlijk niets geheimzinnig aan, aan de weg - de oneindig lange weg in de oneindige vlakte - en de hooiwagen - de traag voorbijtrekkende wagen met hooi - maar precies dat legt de totale grondeloosheid van alle existentie bloot. Ik herinner mij dat ik als kind vaak nachtmerries had, en dat moeder mij dan uit bed kwam halen en mij trachtte wakker te maken door mij in de badkamer met ijskoud water te overgieten. En het duurde dan altijd een hele lange tijd vooraleer ik terug met mijn twee voeten op deze wereld stond: ik kwam terug als een kleine schim, die zich met stuurloze bewegingen een weg baande door een lange tunnel waarin alle dingen continu vervormingen aangingen, totdat ik tenslotte in de badkamer belandde, als in

een ijsgat, snakkend naar adem en vervuld van angst omdat ik dacht dat ik verdrinken zou. Ik zag een kortademi-ge vrouw heel in de verte staan, in een hoek van een grote zaal waarin het plonzen van het water echode, en ze schaterlachte, terwijl ze mij trachtte om te brengen. Niet veel later herkende ik in die vrouw mijn moeder. Zij stond naast mij en sprak tot mij, en er klonk al tevredenheid in haar stem omdat ik eindelijk wakker werd. Toen ik dan weer in het warme bed lag, drong tot mij gelijk een priem de afschuwelijke herinnering van de droom weer door, en merkte ik, terwijl ik wakker was, dat het om alles behalve om dromen ging. En ik trachtte, ondanks mijn grote angsten, telkens weer het beeld te reconstrueren, precies omdat ik besepte hoe werkelijk, hoe ècht het was.

Eerst merkte ik, dat het ging om twee lange lijnen, die op een bepaald punt hun evenwijdigheid verloren en dreig-

den elkaar te kruisen. Het kruisen van de lijnen zou fataal geweest zijn: ik kan niet uitleggen waarom, maar het was gewoonweg zo. Ik durfde haast niet meer aan de lijnen te denken, maar omdat ik mij ertoe dwong zag ik tenslotte dat ze elkaar kruisten, en elk een tegengestelde weg volgden, voorgoed uit elkaar, om elkaar nooit meer terug te vinden.

Eerst kon ik onmogelijk begrijpen waar het nu eigenlijk om ging. Ik wist wel dat het hele fatale gebeuren van de lijnen onmogelijk kon verwoord worden, maar toch was ik er ten volle van overtuigd, omdat ik het voelde tot in het diepste van mijn ziel, dat het helemaal geen onzin was, doch dat het daadwerkelijk iets betekende. En niet alleen dat: ik wist dat het iets was wat zich al aan het voltrekken was, iets dat moest gebeuren, iets dat reeds onherroepelijk gebeurd was. En later kwam er meer duidelijkheid in die aanvankelijk bijna vormeloze, maar toch vlijm-

scherpe en van buitenaf komende gedachte. Het ging ongeveer als volgt.

Ik zat neer, op de grond, in een uitgestrekte vlakke. Ik was ervan overtuigd dat dit beeld iets te zien had met het prenatale: de oneindige rust, nooit verstoord, die er was voor het ogenblik dat ik geboren werd, voor het ogenblik dat ik existeerde. Niet dat ik een redelijk verband legde tussen de vlakke en de prenatale toestand, maar ik wist het gewoon, dat de vlakke gelijk was aan de existentie, ontdaan van alle elementen die er bij mijn geboorte aan toegevoegd waren. Er was niets, maar dan ook helemaal niets anders, tenzij de vlakke, de lege vlakke.

Eigenlijk merkte ik pas dat ik in de vlakke aanwezig was, omdat er een kim was: een lijn, één enkele lijn, die de vlakke scheidde van de lucht, of was het luchtledige misschien - het heeft geen belang. Maar die lijn was een en al rust, omdat ze recht was. Mijn existentie was gelijk aan de rech-

te lijn die de kim was, en er was geen enkel element dat deze orde verstoortte.

Ik denk dat het was toen ik rondom mij keek, toen ik de kim volgde, dat ik tot een heel griezelige constatacie kwam. Ik weet dat deze omschrijvingen weinig verstaanbaar zullen lijken, maar ze zijn het in geen geval: ze zijn alleen metafysisch. Daarom zal ik trachten duidelijk te zijn.

Er was dus de lijn die de kim was. Deze rechte lijn begon mij toe te schijnen als een weg. Ik kreeg het idee dat de lijn een weg was, en wel op het ogenblik dat ik aan de kim de hooiwagen zag verschijnen. Het verontrustte mij enigszins, dat er plots een hooiwagen was, als een vreemd element in mijn eigen volmaakte wereld. Maar enkele ogenblikken later al, begreep ik dat er niets vreemd kon zijn aan de hooiwagen, omdat ik begreep dat ikzelf de hooiwagen was. Het was een wagen, getrokken door twee paarden,

waarop heel veel hooi gestapeld was, en die met een oneindige traagheid verder schoof over de weg die de kim was.

Ik geraakte met de wagen, die ikzelf was, vertrouwd, en het gaf mij alleen maar een gevoel van voldoening, dat de wagen zich verder van mij verwijderde, en hoewel hij niet bleef stilstaan, merkte ik plotseling op dat ik door de kim ingesloten was. Het deed mij huiveren, want tot dan toe had ik gedacht dat de kim rechtlijnig was, terwijl ik nu moest constateren dat ik er door ingesloten werd. De weg, die de kim was, sloot mij volledig in, en de hooiwagen cirkelde met een oneindige traagheid rond mij. Ik wist dit zeker, om de heel eenvoudige reden dat, telkens wanneer ik de kim volgde, ik terug bij de hooiwagen belandde. Aanvankelijk dacht ik wel dat er meer dan één hooiwagen was, aan de kim, maar omdat elke hooiwagen die ik zag, telkens als ik mij helemaal had rondge-

draaid, op eenzelfde afstand van mij vandaan voorttrok, wist ik het, dat er slechts één was. En ik voelde mij uitermate bedreigd.

Ik weet niet of dit een spel van seconden of van eeuwen was, maar plotse-ling zag ik ook dat er een weg was die van de kim naar mij toe liep en dan weer verder naar de kim. En tot mijn grote angst zag ik dat de hooiwagen de weg aan de kim plots had verlaten en naar mij toe kwam rijden. Traag, on-eindig traag, maar zeker en onverbid-derlijk.

Ik denk niet dat ik een andere keuze had: toen de hooiwagen mij passeerde, nam ik plaats op de wagen en reed met hem mee, weg uit het centrum waar ik tot dan toe verbleven had. En precies het verlaten van het centrum in de kring, deed mij huiveren. Want er was nu niet meer slechts de vlakte die leeg was en rustig, maar er was nu ook nog het rijden op de hooiwagen, die ik, ik weet niet waarom, niet meer kon ver-

laten, en die mij weg bracht, in een lange reis van steeds kolossaler wordende ontwikkelingen van ik weet niet wat, tot bij het licht, buiten de baarmoeder.

Het beangstigt mij tot in de kern van mijn wezen, dat er geen terugkeer mogelijk is naar de vlakte van rust.

De kruiper

Het is heel eigenaardig, maar toch is het zo dat, wanneer haat een bepaald punt heeft bereikt in zijn climax — vooral bij vrouwen geldt dat wel — dat diegene die aan z'n haat geen gestalte kan geven, plotseling heel vriendelijk gaat doen tegenover degene die hij of zij haat. Als de gehate een beetje bij zijn of bij haar verstand is, weet hij of zij, dat die vriendelijkheid helemaal vals is en dat ze een diepgewortelde verachting verbergt. Maar zelfs diegene die het meest op z'n hoede is, zal zich uiteindelijk toch laten strikken, omdat hij of zij zich niet kan voorstellen dat die haat werkelijk zo'n gedaanten kan aannemen. Bovendien is elke mens, juist omdat hij mens is, specialist in het zelfbedrog.

Tot driemaal toe had hij haar al zijn liefde verklaard. Hij voelde het wel goed genoeg aan dat zij van hem helemaal niet wilde weten, maar wie verliefd is, stelt zich al gauw het onmogelijkste voor. Liefde is nu eenmaal blind. Hij had het steeds gezegd met de nodige voorzichtigheid en omwondenheid, want om rechtuit te spreken, was hij te laf. Hij had immers weet van haar vastberadenheid, haar gestrengheid en haar eigen ontevredenheid, want zij, op haar beurt, zat al een tijdje een man achterna die het nu welletjes gevonden had en die haar 'ns haar zaligheid gegeven had. Het had hem niet mogen baten. Maar nu hij wist dat zij door de andere afgeschreven was, nam hij zich voor om haar een vierde maal over zijn liefde voor haar te spreken.

Hij was eerder een kruiper dan een held. Noch een indrukwekkend voorkomen, noch een welbespraaktheid,

noch een edel karakter, noch de rijkdom waren hem door het lot toebedeeld. De eerste keer was hij zo zeker geweest van zijn stuk, dat hij er geen ogenblik aan twijfelde dat zij voor hem zou gevallen zijn. Omdat ze er dan ook hartelijk om gelachen had in plaats van ontroerd te zijn zoals hij het zich had voorgesteld, had hij gedacht dat zij waarschijnlijk in de mening moest geweest zijn dat hij het allemaal als een grap bedoelde. Daarom had hij de gelegenheid een tweede keer te baat genomen, nu veel ernstiger, om haar te zeggen dat het helemaal niet om een grap ging. Deze keer was hij niet aan het lachen gegaan; ze had hem kort en bondig gezegd dat hij er niet meer moest aan denken, dat er hoegenaamd geen sprake van was en dat hij haar helemaal koud liet. De derde keer, was hij voor haar op z'n knieën gevallen, maar ze had hem niet de gelegenheid gegeven om nog één woord te uiten, omdat ze hem onmiddellijk als een hond had weggejaagd.

Hij zou er niet meer moeten aan denken haar voor zich te winnen. Totdat hij aan de weet gekomen was, dat zij al altijd achter een man had aangelopen die haar nu definitief afgeschreven had. Hij stelde zich nu voor dat zij van menig zou veranderd zijn en dat ze, hopeloos geworden, nu misschien met wat meer aandacht naar zijn woorden zou luisteren.

Zij was echter wèl rijk. Ze woonde in een klein kasteeltje dat helemaal van de buitenwereld afgezonderd in een tamelijk groot bos stond, omgeven door een oude wal. Hij had veel liever gehad dat zij arm zou geweest zijn, omdat hij vreesde dat zij dacht dat het voor haar rijkdom was dat hij achter haar aan zat, en dat was zeker niet het geval. Hij had er dan ook lange tijd over nagedacht hoe hij haar zou kunnen bewijzen dat het daarmee helemaal niets te maken had, maar zolang zij haar rijkdom niet door een of andere omstandigheid zou kwijtgeraken —

want dat had hij ergens wel stiekem gehoopt — kon hij het haar alleen maar zeggen. Niet haar rijkdom en zelfs niet haar schoonheid, maar gewoonweg haar eigenheid, haar karakter, haar ziel beminde hij.

Omdat hij helemaal niet onderlegd was en weinig of geen ervaring had wat die dingen betreft, had hij zich ooit laten wijsmaken dat een afwijzing vanwege een vrouw altijd met een korreltje zout moet genomen worden: hij was ervan overtuigd dat haar afwijzing niet zomaar een afwijzing was, maar een daad waarmee ze hem wilde op de proef stellen: ze wilde eigenlijk, zo dacht hij, weten hoeveel hij precies voor haar over had. Als hij het na een eerste afwijzing zou laten afweten, zou ze hem waarschijnlijk te licht bevinden. Hield hij daarentegen vol, dan zou zij wel eens dieper gaan nadenken — zo stelde hij het zich voor. Alle goede dingen bestaan uit drie, maar de betere bestaan uit vier, dacht hij bij

zichzelf, terwijl hij het kasteeltje naderde.

Het was een warme zomerzondagmiddag en hij wandelde langs het brede kronkelpad dat door de met groen be-
troste bomen en langs de vele geurige
bloemperken naar het kasteeltje toe
liep. Het was een waarlijk paradijselij-
ke omgeving waar ze woonde en hij
kon zich nu ook voorstellen hoe het
van harentwege wel niet zo overdre-
ven achterdochtig zou zijn wanneer zij
inderdaad de gedachte koesterde dat
hij het op haar rijkdom had gemunt.
En bij die gedachte kreeg het paradij-
selijke van de zomerse omgeving iets
ondraaglijk wrang voor hem. Veel lie-
ver was hij ergens naar een klein huis-
je toegegaan, een bouwvallige krotwo-
ning ergens in de achterbuurten van
een grootstad, en had hij haar naar zijn
kasteel meegenomen, en van haar een
dame gemaakt. Hij zou haar tot een
koningin verheven hebben. En als zij
dan nog zou weigeren, zou hij haar al

zijn rijkdom gegeven hebben om haar te bewijzen hoezeer hij van haar hield. Maar het was nu net helemaal andersom en dat maakte de zaak zo triestig. Zij mocht niet in de waan verkeren dat hij het op haar rijkdom gemunt had: dat zou hij haar nooit vergeven; hij zou het zichzelf niet vergeven, als hij haar daarvan niet kon overtuigen, als dat hem ooit in de weg zou staan, als dat ooit zijn geluk in de weg zou staan. En terwijl hij dit dacht, vervloekte hij vanbinnen al de wereldse rijkdommen.

De bloeiende zomertuin lag aan zijn voeten als een sierlijk tapijt dat hij eigenlijk niet had willen betreden, omdat zij het was die hij wilde opzoeken, en niet dat paradijs, en bij elke stap die hij zette, voelde hij hoe fataal onvermijdelijk dit nu eenmaal was. De zon stond hoog en alom kwetterden lustige vogels en de hemel was blauw tussen het groen van de statige bomen en de ritselfende struiken en heesters. Maar

hij zou er niet kunnen van genieten vooraleer die zaak in het reine gebracht was en het was hem alsof de prachtige zomer nu ver weg was van hem, alsof het slechts een film was waar hij doorheen liep en die hem niet raakte. Heel even meende hij zich te bukken om een bloemetje te plukken voor haar, maar even onmiddellijk weerhield hij zich daarvan omdat hij zijn stommititeit inzag.

Hij stond nu stil, op de plaats waar het bos ophield en het brede kronkelpad uitkwam op een grasplein dat de wal, die rond het kasteeltje lag, omzoomde. Aarzelend, alsof hij zich nog had kunnen bedenken, keek hij nu over de wal naar het kasteeltje dat er uitzag alsof er geen mens aanwezig was. Maar als hij geweten had dat zij er niet zou geweest zijn, dan was hij ook niet daarheen gekomen. Heel voorzichtig liep hij over het grasveld, alsof iets hem zei dat het gepaster was om eerst zijn schoenen uit te doen. En toen hij vlak-

bij de wal was, zag hij plotseling dat hij niet meer verder kon: er was immers helemaal geen brug over de wal. Hij besloot dan maar om eens rond het kasteeltje te lopen, in de hoop misschien ergens aan de achterkant een toegang te zullen vinden. Er is immers geen enkele reden waarom de toegang aan deze kant zou moeten zijn, dacht hij bij zichzelf, zichzelf geruststellend. En hij wandelde voorzichtig verder over het grasveld, langs de kant van de wal, naar de achterzijde van het kasteeltje.

De wal was eigenlijk veel breder dan hij zich had voorgesteld, en toen hij aan de achterkant was gekomen, zag hij dat ze daar nog verbreedde tot bijna een vijver. Hij ging helemaal rond, zonder ook maar één enkel bruggetje tegen te komen. Hij vroeg zich een ogenblik af hoe zij het dan klaarspeelde om in het kasteeltje binnen te geraken, en hij bedacht hoe zij toch niet

elke keer over de wal heen zwom als ze binnen of buiten wilde zijn. Hij zou dat nu wèl gedaan hebben, maar hij was geen held: hij kon zelfs niet zwemmen. Dan plotseling voelde hij zich weer gerust: toen hij achter het kasteeltje vandaan kwam zag hij een kleine sloep liggen. Ze zou dus telkens overvaren. De sloep lag vastgebonden aan een paaltje aan de kant. Hij ging er heen, stapte voorzichtig langs de oever naar beneden, en ging in de sloep zitten. Hij maakte het touw los, nam een van de roeispanten, en duwde zich daarmee af tegen de kant. In weinige ogenblikken dreef hij naar het midden van de grote wal. Dan plotseling zag hij dat er iets was dat niet klopte: zij kon in geen geval in het kasteeltje zijn!

Hij had al vroeger gezien dat er iets niet klopte maar, wellicht omdat hij zo zenuwachtig was, had hij het niet opgemerkt: het sloepje lag aan de buiten-

kant van de wal, en niet aan de overkant, bij de ingangspoort van het kasteeltje. Hij verweet zichzelf een ogenblik van domkop, en terwijl hij dat deed, stootte hij één van de roeispanten het water in. Hij strekte zich nog uit om ze te grabbelen, maar ze dreef boven op het wateroppervlak weg, naar de binnenkant van de wal toe, helemaal buiten zijn bereik. Met de roeispaan waarmee hij zich van de kant had weggeduwd en die hij nog in zijn hand hield, zocht hij in het water naar de bodem om zich daaraan af te kunnen duwen. Maar tot zijn verwondering kon hij de bodem niet bereiken: zo diep was de wal. En terwijl hij zo tastte, ontglipte hem ook nog de andere roeispaan. Deze dreef in de tegenovergestelde richting, eveneens naar de binnenkant van het water, langs de gevel van het kasteeltje weg.

Ik heb nog twee handen, dacht hij bij zichzelf. Hij ging aan de rand van de sloep zitten en bracht deze weer in be-

weging door met zijn ene hand in het water te peddelen. De sloep maakte een draaibeweging midden op het water. Ik zal ook aan de andere kant wat moeten peddelen, dacht hij nu, en hij verplaatste zich dus beurtelings van de ene naar de andere kant van de sloep, en krabde daar op een uiterst onhandige manier in het water. Het was zijn bedoeling om eerst de roeispanten weer op te vissen, want als zij niet in het kasteeltje zou zijn, zou ze die straks nodig hebben, als ze terug kwam, om over te varen. Het bootje bewoog zich maar traag voort over het water van de diepe wal, met bijna stuurloze bewegingen, en toen hij langs de gevel van het kasteeltje dreef, vlakbij een van de roeispanten, en toen hij zich daar tegen de gevel wilde leunen om zich nog één duwtje te geven, kapseide de sloep.

Om te vloeken was hij niet rap genoeg, want in één ogenblik tijd zat hij helemaal kopje onder. Het was door een uiterste wilsinspanning dat hij zich

weer naar boven werkte en de rand van de nog dobberende sloep kon grijpen, en terwijl hij zich zo met de ene arm aan de gekapseisde sloep vasthield en met de andere arm stuntelige zwembewegingen maakte, kon hij nog net de stijle gevel van het kasteeltje bereiken. Angstig en voorzichtig klemde hij zich met de vingertoppen vast aan de voegen tussen de stenen van de gevel. De sloep die hij had losgelaten zonk snel en hij zag hoe er alleen nog wat luchtbelletjes aan het wateroppervlak naar boven kwamen, die kringen op het water maakten. Dan sleepte hij zich moeizaam verder tot bij de ingang van het kasteeltje.

De drempel van de deur was ongeveer een armlengte hoger gelegen dan het oppervlak en met grote inspanningen slaagde hij erin om, eerst met één hand en dan met beide handen, de drempel te grijpen. Als hij zich nu nog een laatste inspanning getroostte om

zich op te trekken, was hij in veiligheid.

Meer van de angst dan van het ploeteren in de diepe wal, waren zijn krachten uitgeput en was hem die laatste inspanning ook bijzonder zwaar gevallen. Helemaal buiten adem was hij tenslotte toch op het droge beland en toen hij wat bekomen was van het gebeurde, zag hij dat hij niet op de drempel van de ingangsdour zat, maar op de smalle vensterbank van een dichtgemetseld raam dat er nu uitzag als een nis. Er was net genoeg plaats om te zitten, terwijl hij z'n benen naar beneden liet hangen, boven het zwarte water van de diepe wal. De waterspiegel was alweer tot rust gekomen, alsof er helemaal niets aan de hand geweest was en het water was veel te zwart, opdat hij de gezonken sloep op de bodem zou kunnen zien liggen, een weinig verderop. En ook aan de met zon overgoten tuinen waarin nog altijd even enthousiast de vogels kwetter-

den, kon men niet zien dat hier iets misgelopen was.

Hij keek een ogenblik rond tussen de bomen en het struikgewas, in de hoop haar te zien aankomen, maar bedacht terzelfdertijd dat hij in een uiterst belachelijke situatie was beland. Als zij hem daar zo zou zien zitten, hulpeloos als een kind: ze zou hem ongetwijfeld uitlachen. Misschien zou ze ook kwaad worden: ze zou er politie bij roepen en hem beschuldigen van inbraak of overval. Ten prooi van de spottende ogen van vele kijklustigen, zouden mannen van de brandweer hem uit zijn nis bevrijden. Zij zou hem vragen waar de sloep was en hij zou zelfs niet meer in staat zijn om te wijzen naar de plaats waar ze gezonken was in het zwarte water van de diepe wal. Neen, ze zou helemaal niet zeggen: "Je hebt nog geluk gehad!" — ze zou alleen schadevergoeding eisen. Hij zou enkele dagen achter slot en grendel vliegen en het zou duidelijk

zijn dat hij er niet meer zou moeten aan denken om haar met zijn liefdesverklaringen nogmaals lastig te vallen. Het geluk waar hij zo lang hoopvol naar getracht had, zou fataal onmogelijk geworden zijn.

Als flitsen waren deze dingen door zijn hoofd gegaan en hij spande zich in om ook maar iets te kunnen bedenken dat tot zijn verlossing kon bijdragen. Maar als hij het goed bekeek, bleef er niets anders meer over dan deze keuze: ofwel moest hij wachten totdat zij zou opdagen — en het verdere verloop kon hij zich al voorstellen — ofwel moest hij weer in het water springen en trachten om de overkant van de wal te bereiken, al spartelend. In dat laatste geval zou hij ofwel verdrinken, ofwel kunnen ontsnappen. Als hij zou verdrinken, zou zij misschien denken dat hij het voor haar deed, en zou ze spijt krijgen, maar wat was hij daar dan nog mee gebaat? Als hij de overkant zou bereiken — en dat

zag hij nog zo direct niet gebeuren — zou hij kunnen wegvluchten en alles kunnen overdoen, zonder ooit verdacht te worden. Hij zou het dan verstandiger aan boord leggen en, als zij zijn vrouw zou geworden zijn, zou hij haar dit vertellen en zou zij het hem ook niet meer kwalijk nemen. Maar misschien waren er toch nog andere mogelijkheden die hij nu niet direct zag.

Een plotselinge hevige hoestbui maakte hem bewust van het zielige van zijn toestand.

Zijn beslissing was zeer plotseling gekomen en hij voerde ook onmiddellijk uit wat hij beslist had: hij had zich weer in het water laten glijden, nu meer met vastberadenheid en voorzichtigheid dan met angst, en als hij tot aan zijn schouders in het water zat, klauwde hij weer met zijn vingertoppen tussen de voegen van de stenen in

de gevel, en schoof hij zo verder op, in de richting van de drempel aan de poort van het kasteeltje. Als hij daar zou geraken, zou hij trachten binnen te komen. Hij zou een touw zoeken en met behulp daarvan zou het hem heel wat gemakkelijker zijn om terug over de wal te geraken en er ongezien vandoor te gaan. Het risico dat zij ondertussen zou arriveren, nam hij er maar bij. En zonder al te grote moeilijkheden geraakte hij tot op de drempel van de ingang deur van het gebouw.

Een plotselinge ontzetting maakte zich van hem meester. Nadat hij zich had opgericht, en nadat hij, bij wijze van beleefdheid of gewoonte, of om zeker te zijn, eerst eens aan de deurbel had getrokken, stond zij ineens pal voor hem, in de deuropening. Eén ogenblik stond hij haar met open mond sprake-loos aan te gapen, niet wetend of hij zich nu voorstelde dat hij haar kwam verkrachten of haar hulp kwam vragen

of eender wat dan ook. “Lieve hemel! Kom gauw binnen! Wat is er toch gebeurd!”, zegde zij zorgelijk terwijl ze hem bij de arm naar binnen begeleidde tot in de hall van het kasteeltje. Omdat ze zo vriendelijk was, eigenlijk een beetje tegen zijn verwachtingen in, en omdat dit nu zo onverwacht was, vertelde hij met horten en stoten op een bijna onverstaanbare wijze dat hij alleen maar eens langs wilde komen en dat zijn boot gekapseisd was en dat hij daarom zo nat was. Zij keek hem aan met een verstelde blik, knikkend, en bevestigend dat zij het erg vond wat er gebeurd was, en hij voelde zich een heel stuk geruster worden nu zij zo voorkomend was en hem blijkbaar alles vergaf en zich zelfs schuldig leek te voelen voor wat hem overkomen was. "Blijf hier een ogenblikje wachten", zegde ze: "Ik zal eens kijken of ik...wat ben je toch nat!" Dan verdween ze en hij hoorde haar passen achter in de gang wegsterven.

Hij voelde niet meer dat hij het koud had en dat zijn natte kleren tegen zijn lijf plakten. Hij keek nu alleen rondom zich in de hall van het kasteeltje, waar aan de spierwitgeverfde muren vergulde lijsten ophingen met prachtige schilderijen erin, en op het einde van de hall een grote omkaderde spiegel waarin hij zichzelf vervormd zag staan. De hall had een grote zoldering en er hingen vier vergulde luchters met kaarsen, onbeweeglijk aan zilverkleurige kettingen. Aan de wanden, ter hoogte van het hoofd, waren wandkandelaars bevestigd, eveneens met kaarsen. Wat moet het hier mooi zijn, 's avonds, als buiten de nachtegaal zingt en de krekels piepen en de kikkers praten in de wal, terwijl zij hier, helemaal alleen, in het kaarslicht in het veilige kasteel vertoeft, terwijl ze een prachtig handwerkje maakt, dacht hij. En wat zou het nog veel mooier zijn, mochten wij hier beiden 's zomers aan de vijver zitten en over de wal varen en hier kinderen krijgen en

opvoeden en huisdieren houden: een gans, die 's nachts met één oog open slaapt om te waken en die zich in de vijver wast, en een hond die met de kinderen door de tuinen rent, een klein dochtertje met lange bruine haren die bloemen plukt terwijl ze liedjes zingt en een zoon die hier tot een edelman opgroeit en 's avonds laat, alleen met haar, in het grote hemelbed met kant en zijde omweven, genietend van de voorbije dag en plannen makend voor de dag van morgen...

Een beetje onwennig stond hij daar te druipen en keek hij naar de grote plas water onder zich, toen hij haar stappen weer hoorde naderen. Hij herademde eventjes om de goede afloop van de dingen en was innerlijk al blij geworden. Dan verscheen ze weer achter in de hall en kwam nader. Halfweg de gang bleef ze staan, en opende ze een zijdeur: “Kom maar hierlangs”, zegde ze vriendelijk, terwijl ze hem met een handgebaar uitnodigde om het zijver-

trek te betreden: “Ik zal je verse kleren brengen. Je kan je hier al wat wassen. Je doet zelf maar het licht branden ginder”. Hij kwam naar haar toe en kuste haar eventjes snel op de wang terwijl hij haar passeerde en de deur binnen ging.

Er was een luide plons, en een geroep dat al gauw niet meer hoorbaar was omdat zij de deur weer vergrendelde, terwijl ze met een doekje de modder van haar wang afveegde.